

Asia: VN/34515/2024

Kommentointipyyntö: Sivistyksestä suunta Suomelle - Korkeakoulutuksen ja tutkimuksen visio vuoteen 2040

1. Suomi on sivistyksen, demokratian ja tieteen vapauden edelläkävijä.

Onko tavoite perusteltu osana korkeakoulutuksen ja tutkimuksen visiota? Onko sen sisältöön valittu oikeat asiat?

2 kyllä, pääosin

Tarkenna tarvittaessa vastaustasi. Esim. miltä osin tavoitetta tulisi muuttaa, miten se tulisi muotoilla?

Tavoite on perusteltu ja linjassa vision kanssa, erityisesti saavutettavuuden, jatkuvan oppimisen ja TKI-yhteistyön osalta. Rahoitusta tulee kuitenkin sitoa nykyistä vahvemmin laadullisiin mittareihin pelkkien määrällisten tavoitteiden sijaan, jotta koulutuksen laatu, työelämävastaavuus ja oppimistulokset eivät heikkene.

Ovatko tavoitteeseen liittyvissä toimenpidesuosituksissa tunnistettu ja siihen valittu olennaiset toimet? Ovatko toimet oikeita?

2 kyllä, pääosin

Tarkenna tarvittaessa vastaustasi. Esim. puuttuuko toimenpiteitä, tulisiko toimenpiteitä vähentää, edellyttääkö jokin toimenpiteistä muotoilua? Tarkenna miten.

Toimenpiteissä on pääosin tunnistettu keskeiset keinot, kuten saavutettavuuden parantaminen, jatkuva oppiminen ja TKI-yhteistyö. Puutteena on laadun varmistamisen konkretia: toimet painottuvat määrään. Tarvitaan selkeämpiä laadullisia mittareita, työelämävastaavuuden vahvistamista sekä rahoituksen kytkentää vaikuttavuuteen ja oppimistuloksiin.

2. Koulutus kuuluu kaikille ja mahdollisuuksia lisätään erityisesti nuorille.

Onko tavoite perusteltu osana korkeakoulutuksen ja tutkimuksen visiota? Onko sen sisältöön valittu oikeat asiat?

2 kyllä, pääosin

Tarkenna tarvittaessa vastaustasi. Esim. miltä osin tavoitetta tulisi muuttaa, miten se tulisi muotoilla?

Tavoite on pääosin perusteltu ja linjassa vision kanssa: keskeiset teemat, kuten saavutettavuus, jatkuva oppiminen ja TKI-yhteys, on tunnistettu oikein. Suurin puute on kuitenkin konkretian tasossa – tavoitteet jäävät yleisluonteisiksi. Esimerkiksi laadun, työelämävastaavuuden ja vaikuttavuuden osalta tarvitaan selkeämpiä mittareita ja toimeenpanoa ohjaavia kirjauksia, jotta tavoite olisi aidosti ohjaava eikä vain suuntaa-antava.

Ovatko tavoitteeseen liittyvissä toimenpidesuosituksissa tunnistettu ja siihen valittu olennaiset toimet? Ovatko toimet oikeita?

3 vain osittain

Tarkenna tarvittaessa vastaustasi. Esim. puuttuuko toimenpiteitä, tulisiko toimenpiteitä vähentää, edellyttääkö jokin toimenpiteistä muotoilua? Tarkenna miten.

Toimenpiteet tunnistavat osin oikeita suuntia, mutta jäävät liian yleisluontoisiksi ja ohjausvaikutus heikoksi. Keskeinen puute on opetuksen laadun ja resurssien suhteen sivuuttaminen: saavutettavuuden lisääminen ja opiskelijamäärien kasvu ilman vastaavaa rahoituksen ja henkilöstön lisäystä väistämättä heikentää opetuksen laatua, ohjausta ja oppimistuloksia. Tämä luo riskin korkeakoulutuksen inflaatiosta, jossa tutkinnon arvo työelämässä heikkenee. Tarvitaan konkreettisempia toimia, joissa opiskelijamäärät sidotaan resursseihin, laatu mitataan vaikuttavuudella ja työelämävastaavuus varmistetaan.

3. Luovat osaajat ja kunnianhimoinen tutkimustoiminta uudistavat yhteiskuntaa.

Onko tavoite perusteltu osana korkeakoulutuksen ja tutkimuksen visiota? Onko sen sisältöön valittu oikeat asiat?

1 kyllä, täysin

Tarkenna tarvittaessa vastaustasi. Esim. miltä osin tavoitetta tulisi muuttaa, miten se tulisi muotoilla?

Tavoite on hyvin perusteltu ja johdonmukainen osa korkeakoulutuksen ja tutkimuksen visiota. Se kattaa keskeiset teemat, kuten saavutettavuuden, laadun, jatkuvan oppimisen ja TKI-yhteyden, ja muodostaa selkeän suunnan pitkän aikavälin kehittämiseksi. Sisältö on tasapainoinen ja huomioi sekä yksilön että yhteiskunnan tarpeet. Tavoite on muotoiltu riittävän kattavasti eikä edellytä olennaisia muutoksia.

Ovatko tavoitteeseen liittyvissä toimenpidesuosituksissa tunnistettu ja siihen valittu olennaiset toimet? Ovatko toimet oikeita?

3 vain osittain

Tarkenna tarvittaessa vastaustasi. Esim. puuttuuko toimenpiteitä, tulisiko toimenpiteitä vähentää, edellyttääkö jokin toimenpiteistä muotoilua? Tarkenna miten.

Toimenpiteet tunnistavat osittain keskeisiä kehittämiskohteita, kuten saavutettavuuden, jatkuvan oppimisen ja TKI-yhteistyön, mutta jäävät liian yleiselle tasolle. Konkretia puuttuu erityisesti siinä, miten tavoitteet toteutetaan käytännössä. Merkittävä puute on opetuksen laadun ja resurssien yhteyden käsittely: opiskelijamäärien kasvattaminen ilman vastaavaa panostusta henkilöstöön ja ohjaukseen heikentää laatua. Tarvitaan täsmällisempiä, mitattavia toimia, jotka varmistavat laadun ja työelämävastaavuuden.

4. Rohkea uudistuminen rakentaa tulevaisuuden osaamista: korkeakoulujen erikoistuminen ja yhteistyö vahvistuvat.

Onko tavoite perusteltu osana korkeakoulutuksen ja tutkimuksen visiota? Onko sen sisältöön valittu oikeat asiat?

2 kyllä, pääosin

Tarkenna tarvittaessa vastaustasi. Esim. miltä osin tavoitetta tulisi muuttaa, miten se tulisi muotoilla?

Tavoite on pääosin perusteltu ja tukee korkeakoulujärjestelmän uudistumista, työnjaon selkeyttämistä sekä osaamisen vahvistamista. Erikoistumisen ja yhteistyön vahvistaminen ovat oikeita ja tarpeellisia painopisteitä. Tavoitetta tulisi kuitenkin täsmentää tutkintojen selkeyden ja kansainvälisen vertailtavuuden osalta. YAMK-tutkinnon nimike tulisi muuttaa muotoon Maisteri (AMK), sillä tämä vastaisi paremmin tutkinnon tasoa ja vahvistaisi sen asemaa työelämässä. Jo nykyisellään tutkinto on englanniksi Master-tasoinen, joten nimikkeen yhdenmukaistaminen olisi looginen ja perusteltu uudistus.

Ovatko tavoitteeseen liittyvissä toimenpidesuosituksissa tunnistettu ja siihen valittu olennaiset toimet? Ovatko toimet oikeita?

2 kyllä, pääosin

Tarkenna tarvittaessa vastaustasi. Esim. puuttuuko toimenpiteitä, tulisiko toimenpiteitä vähentää, edellyttääkö jokin toimenpiteistä muotoilua? Tarkenna miten.

Toimenpiteet ovat pääosin oikeansuuntaisia, mutta vaativat täsmentämistä toimeenpanon tasolla. Suosituksena tulee konkretisoida korkeakoulujen erikoistumista ja yhteistyötä ohjaavat rakenteet sekä määrittää selkeät vastuut ja mittarit. Lisäksi tulee käynnistää tutkintonimikkeiden uudistus: YAMK-tutkinnon nimike tulee muuttaa muotoon Maisteri (AMK), joka vastaa jo käytössä olevaa englanninkielistä Master-tasoa. Tämä parantaa tutkintojen kansainvälistä vertailtavuutta ja työelämärelevanssia.

5. Kohti kasvua: korkeakoulutuksen ja tutkimuksen rahoitus monipuolistuu.

Onko tavoite perusteltu osana korkeakoulutuksen ja tutkimuksen visiota? Onko sen sisältöön valittu oikeat asiat?

2 kyllä, pääosin

Tarkenna tarvittaessa vastaustasi. Esim. miltä osin tavoitetta tulisi muuttaa, miten se tulisi muotoilla?

Tavoite on pääosin perusteltu ja tukee korkeakoulutuksen kestäväää rahoitus pohjaa. Rahoituksen monipuolistaminen on tarpeen, mutta samalla on varmistettava riittävä julkinen perusrahoitus. Tavoitetta tulisi täsmentää siten, että rahoitusmalli tukee laadukasta opetusta, tutkimusta ja työelämävastaavuutta, eikä ohjaa liiaksi määrällisiin tavoitteisiin.

Ovatko tavoitteeseen liittyvissä toimenpidesuosituksissa tunnistettu ja siihen valittu olennaiset toimet? Ovatko toimet oikeita?

2 kyllä, pääosin

Tarkenna tarvittaessa vastaustasi. Esim. puuttuuko toimenpiteitä, tulisiko toimenpiteitä vähentää, edellyttääkö jokin toimenpiteistä muotoilua? Tarkenna miten.

Toimenpiteet ovat pääosin oikeansuuntaisia ja tukevat rahoituspohjan laajentamista. Ne jäävät kuitenkin yleiselle tasolle. Tarvitaan konkreettisempia keinoja, joilla varmistetaan julkisen perusrahoituksen riittävyys sekä se, että monipuolistuva rahoitus ei heikennä opetuksen laatua tai ohjaa liikaa määrällisiin tavoitteisiin.

Vision tavoitteiden ja toimenpidesuosituksen kokonaisuus

6. Puuttuuko vision tavoitteista ja toimenpidesuosituskokonaisuudesta jotain olennaista? Tulisiko jokin osa alue priorisoida tai poispriorisoida?

Kokonaisuus on laaja ja pääosin kattava, mutta siitä puuttuu riittävä konkretia erityisesti opetuksen laadun ja työelämävastaavuuden osalta. Restonomiliiton näkökulmasta keskeinen puute on se, että koulutuksen määrällisiä tavoitteita korostetaan ilman riittävää kytkentää resursseihin ja opetuksen laatuun. Tämä riski korostuu aloilla, joilla osaaminen rakentuu vahvasti käytännön ja työelämäyhteyksien varaan.

Lisäksi tutkintorakenteiden selkeys ja kansainvälinen vertailtavuus jäävät vähälle huomiolle. YAMK-tutkinnon asemaa tulisi vahvistaa muuttamalla nimike muotoon Maisteri (AMK), mikä tukisi sen tunnistettavuutta ja arvostusta työelämässä.

Jatkuvan oppimisen osalta tulisi varmistaa, että tarjonta vastaa aidosti työelämän tarpeisiin eikä hajauta resursseja liikaa. Priorisoinnissa tulisi painottaa koulutuksen laatua, vaikuttavuutta ja työelämärelevanssia pelkän volyymin sijaan.

Vision kokonaisuus ja muut osiot

7. Mahdolliset kommentit vision tilannekuvaan liittyen

Tilannekuva on pääosin realistinen ja tunnistaa keskeiset haasteet, kuten osaajapulaa ja TKI-panostusten tarpeen. Se kuitenkin painottaa rakenteita enemmän kuin opetuksen arkea. Työelämälähtöisen koulutuksen, palvelualojen osaamisen ja opiskelijoiden ohjauksen resurssien merkitystä tulisi korostaa vahvemmin.

8. Miten arvioisit visiota ja sen toimenpiteitä kokonaisuutena

Kokonaisuus on strategisesti oikeansuuntainen, mutta jää osin yleiselle tasolle. Suurin riski on, että määrälliset tavoitteet ohjaavat liikaa ilman riittävää panostusta laatuun. Vaikuttavuus edellyttää konkreettisempia toimia, selkeitä mittareita sekä vahvempaa kytkentää työelämän tarpeisiin.

9. Muut kommentit

-

Jarva Waltteri
Sure - Suomen Restonomiliitto ry

Kettula Joel
Sure - Suomen Restonomiliitto ry